

13 07 2017

Df nr. 270

AVIZ
la proiectul de lege privind activitatea băncilor
(nr. 217 din 29.06.2017)

Examinînd proiectul de lege menționat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001, Direcția generală juridică expune următoarele.

I. Aspecte cu caracter general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea nr.468 din 27.06.2017, în temeiul prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului și se *solicită a fi inclus spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului în mod prioritar.*

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege prevede transpunerea parțială în legislația Republicii Moldova a prevederilor Directivei 2013/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L176 din 27 iunie 2013 și a Regulamentului nr.575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L176 din 27 iunie 2013, cu modificările ulterioare.

Proiectul de lege a fost elaborat în scop de perfecționare a legislației bancare naționale ținînd cont de cele mai bune standarde și practici internaționale (inclusiv standardele Basel III) aferente procesului de licențiere, reglementare și supraveghere a băncilor efectuat de Banca Națională a Moldovei, urmînd să substituie Legea instituțiilor financiare nr.550/1995.

3. Reieșind din scopul transunerii proiectului de lege la actele menționate ale legislației comunitare, acesta urma a fi însoțit de tabelul de concordanță, conform prevederilor pct.21 din Hotărîrea cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară nr.1345 din 24.11.2006. Acesta stabilește expres că indiferent de metodele de inserare selectate, se întocmește tabelul de concordanță (după modelul stabilit în anexa la respectivul Regulament), folosit pentru a demonstra compatibilitatea unui act normativ național cu legislația comunitară, care însoțește în mod obligatoriu actul normativ pe întreg parcursul

circulației sale, pînă la adoptarea sa, după caz, de către Guvern sau Parlament. Însă, Nota Informativă nu conține informații privind existența acestuia sau a Declarației de compatibilitate.

4. Potrivit art.47 alin.(7) din Regulamentul Parlamentului, dacă pentru executarea actului legislativ care se adoptă este necesară elaborarea altor acte legislative sau normative, se anexează lista acestora și/sau, după caz, și proiectele lor. Proiectul de lege nu este însoțit de informațiile respective (urmează a fi adusă în concordanță Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548/1995, abrogată Legea instituțiilor financiare nr.550/1995, modificate actele legislative ce conțin trimiteri la această lege).

5. Specificul și importanța raporturilor juridice de reglementare prevăzute în proiectul de lege, constatate de către Curtea Constituțională prin Hotărîrea nr.24/2011 (pct.53) și Hotărîrea nr.31/2013 (pct.62) cu referire la domeniul respectiv de reglementare, impun necesitatea unei examinări detaliate a acestuia cu respectarea procedurilor prevăzute de legislație și implicarea specialiștilor în domeniu. În acest sens, atenționăm asupra necesității de efectuare a expertizelor juridice, economice, anticorupție, inclusiv în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară, precum și expertiza lingvistică, conform prevederilor art.22 alin.(1) din Legea nr.780/2001. Proiectele de legi ce vizează domenii de importanță majoră pentru sistemul economic al țării cu asemenea complexitate și volum nu pot fi adoptate în regim de urgență, cu respectarea formală a procedurii legislative, în detrimentul calității acestora. Adoptarea în grabă a acestuia comportă riscuri de imperfecțiuni ale cadrului juridic de reglementare ce nu pot fi prevăzute și omise în aceste condiții, iar consecințe aplicării fiind imprevizibile.

Obiecții și propuneri de ordin tehnico-juridic

1. Textul proiectului de lege necesită a fi ajustat cerințelor de tehnică legislativă și de redactare specifice cadrului juridic existent, cu respectarea prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001.

În acest sens atenționăm că textul conține unele carențe de ordin redacțional specifice stilului utilizat la redactarea actelor comunitare, care însă, urmează a fi revăzute și ajustate la transpunerea în legislația națională, în vederea asigurării unei aplicabilități clare reieșind din caracterul juridic atribuit normei (de exemplu: trebuie să fie; trebuie să se asigure; trebuie avute în vedere; se asigură că; dacă este cazul; sunt avute în vedere (riscuri); trebuie avute în vedere (criterii tehnice și alte elemente); trebuie să fie cuprinzătoare și adaptate la natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri; faptă sancționabilă; măsură sancționatorie etc.). Stilul de redactare specific Directivelor UE se datorează accentului pus pe obiectivele, realizarea cărora urmează a fi asigurată de statele membre, fiecare din ele avînd libertatea de a decide asupra modalității de realizare reieșind din specificul dreptului național. Astfel, prevederile actelor legislative comunitare trebuie transpuse în mod adecvat, în limbajul specific sistemului național de drept cu utilizarea termenilor corespunzători, în măsură să asigure integrarea organică a acestora în sistemul național. Utilizarea diferitor expresii juridice de specialitate dintr-un anumit domeniu aferente aceluiași acțiuni sau situați

juridice, sunt supuse anumitor modificări în scop de uniformizare la formularea textului unei norme juridice, cu respectarea normelor tehnicii legislative.

De asemenea, textul urmează a fi revăzut sub aspectul utilizării terminologiei constante și uniforme cum ar fi de exemplu următoarele cazuri:

- la denumirea autorității: Banca Națională a Moldovei, Banca Națională (art.6 alin.(4)), BNM, (art.17 alin.(1));

- la denumirea paginii web a BNM (pe site-ul său web, pe pagina sa web, ect.), se va utiliza sintagma *pagina web oficială*.

2. La art.4:

La alin.(2) referitor la competențele de *intervenție* și *rezoluție* ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM) exercitate conform Legii privind redresarea și rezoluția băncilor nr.232/2016, se va explica, de ce din tot spectrul de măsuri de redresare se menționează doar *intervenția*. Potrivit Legii menționate, BNM are competența de aplicare a unor măsuri de *intervenție timpurie*. Astfel, întru respectarea cerinței de utilizare a unei terminologii constante și uniforme, conform art.19 din Legea nr.780/2001, se va utiliza redacția menționată.

La alin.(3), fără a diminua importanța și necesitatea reglementărilor din proiect, atenționăm asupra faptului că, transpunerea Directivei 2013/36/CE presupune respectarea următoarelor condiții stabilite la art.3 din Directiva 2014/59/UE:

”Statele membre pot prevedea, în mod excepțional, ca autoritatea de rezoluție să fie autoritățile competente pentru supraveghere în sensul Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și Directiva 2013/36/UE. *Se instituie mecanisme structurale corespunzătoare pentru a se asigura independența operațională și pentru a evita conflictele de interese între funcțiile de supraveghere prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și Directiva 2013/36/UE sau alte funcții ale autorității relevante și funcțiile autorităților de rezoluție* prevăzute în prezenta directivă, fără a aduce atingere schimburilor de informații și cerințelor de cooperare prevăzute la alineatul (4). *Mai exact, statele membre se asigură că, în cadrul autorităților competente, al băncilor centrale naționale, al ministerelor competente sau al altor autorități, există independență operațională între funcția de rezoluție și funcțiile de supraveghere sau de altă natură ale autorității relevante.*

Personalul implicat în exercitarea funcțiilor autorității de rezoluție în temeiul prezentei directive este supus unor linii distincte de subordonare și este separat structural față de personalul ce exercită sarcini în temeiul Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și al Directivei 2013/36/UE sau față de alte funcții ale autorității relevante.”.

Mențiunea în textul art.4 alin.(3) din proiect precum că, BNM *se asigură că* în cadrul realizării atribuțiilor sale, *funcția de supraveghere* în temeiul prezentei legi și orice alte funcții ale acesteia prevăzute în Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei sînt separate și independente de funcțiile exercitate potrivit Legii nr.232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, nu este suficientă. În opinia noastră, pentru a se asigura realizarea condiției respective este necesar a se specifica în textul legii în mod distinct cum se vor realiza competențele principale ale BNM de către structurile separate ale acesteia cu respectarea

principiului independenței, în cazul existenței riscului de adoptare a deciziilor cu participarea acelorași persoane. Nu este clar, cum poate Legiuitorul la etapa de examinare a proiectului de lege să determine dacă este, sau nu este, în măsură legea în cauză să asigure respectarea condiției declarate.

În acest sens, menționăm că previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise (a se vedea pct.43 din H.C.C. nr.10/2017).

3. La art.5, alin.(4) se va concretiza *competența de investigație* pentru care se prevede dispunerea de competențe necesare de a acționa în mod independent, care presupune și dispunerea de cunoștințe de specialitate, de resurse și de capacitate operațională necesare.

4. La art.8 alin.(3) și alin.(4), normele de reglementare au caracter discreționar ce permit BNM de a decide în mod arbitrar asupra condițiilor de acordare a licenței băncii. Considerăm că, la determinarea oportunității normelor invocate urmează a se ține cont de Hotărârea Curții Constituționale nr.8/2009 (pct.4), care prevede că Legea nr.451/2001 determină cadrul juridic, organizatoric și economic de reglementare prin licențiere a activității de întreprinzător, stabilește genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere și este orientată spre asigurarea respectării condițiilor, stabilite prin lege, pentru desfășurarea genurilor de activitate supuse reglementării prin licențiere.

Potrivit definiției expuse în lege, prin *condiții de licențiere* se are în vedere totalitatea cerințelor și condițiilor stabilite prin legile ce reglementează expres activitățile licențiate, a căror respectare este obligatorie pentru solicitantul și titularul de licență la desfășurarea genului respectiv de activitate.

Economia de piață nu presupune imposibilitatea statului de a reglementa măsuri derogatorii de la regulile generale pentru anumite sectoare de activitate considerate de importanță națională. Instituirea măsurilor pe care statul le consideră necesare pentru realizarea acestor obiective este atribuția suverană a legiuitorului, potrivit dispozițiilor constituționale (art.66 și art.126 alin.(2) din Constituție).

Astfel, considerăm că, proiectul de lege urmează să reglementeze expres condițiile de licențiere a băncii și lista documentelor și informațiilor care trebuie să însoțească cererea pentru obținerea licenței, ținând cont de specificul și importanța domeniului. Nici un argument privind imposibilitatea de stabilire prin legea specială de reglementare în domeniu a condițiilor menționate nu poate fi reținut și acceptat, încălcând principiile generale ale legiferării stabilite la art.4 din Legea nr.780/2001. Reglementările respective urmează a fi prevăzute *la Capitolul II*, asigurând garanțiile de respectare a principiului legalității, accesibilității și predictabilității normelor de reglementare (a se vedea obiecțiile expuse pentru art.19 alin.(1) lit.a) din proiect).

5. La art.17, alin.(6) - alin.(8) se va concretiza actul juridic avut în vedere de autori prin *aprobarea prealabilă*, deoarece aprobarea prealabilă nu este un act, ci o procedură juridică. Iar actele comunitare prin menționarea competenței de aprobare prealabilă de către autoritatea competentă a unei situații, nu definesc denumirea

deciziei ce urmează a fi determinată conform legislației naționale. Potrivit art.11 alin.(1) din Legea nr.548/1995, Banca Națională are dreptul să emită hotărâri, regulamente, instrucțiuni și ordonanțe.

6. *La art.19 alin.(1) lit.a) și art.22 alin.(1) lit.c)* sunt stabilite *temeiurile* de respingere a cererii de acordare a licenței și de retragere a licenței.

Principalul temei de respingere a cererii de acordare a licenței fiind – *documentația prezentată nu este întocmită în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare* ori este incompletă și/sau informațiile furnizate sînt insuficiente pentru *evaluarea respectării condițiilor prevăzute* pentru acordarea licenței, iar ca temei de retragere - *banca nu mai îndeplinește condițiile care au stat la baza acordării licenței*.

Atenționăm că, în cazul dat, invocarea temeiurilor legale va permite tălmăciri diferite și contradictorii în procesul de aplicare, în raport cu prevederile art.8 alin.(3) din proiect.

Potrivit opiniei Curții Constituționale expuse prin Hotărîrea nr.31/2016, o situație de incertitudine, intrînd în contradicție cu principiul previzibilității, poate afecta securitatea raporturilor juridice care, trebuie privită cu mai mare strictețe în cazul regulilor cu implicații și consecințe financiare, încît cei vizați să cunoască precis întinderea obligațiilor impuse.

La fel, potrivit pct.10 din Hotărîrea Curții Constituționale nr.26/2010, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încît să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Astfel, întru neadmiterea unor eventuale situații ce pot conduce în mod direct ori indirect la încălcarea reglementărilor constituționale, considerăm necesară examinarea suplimentară a aspectelor invocate.

La art.19 alin.(2) urmează a se explica scopul și necesitatea normei de reglementare propuse, pentru determinarea oportunității adoptării acesteia în redacția propusă.

7. *La art.22:*

- *alin.(1) lit.h) și alin.(2) lit.d)* necesită a fi concretizate în vederea determinării sensului exact ("se deosebesc considerabil de cele preconizate"; "doar 2%");

- *la alin.(3)* cuvintele "în conformitate cu prevederile legislației în vigoare" se vor concretiza, pentru a exclude tălmăcirile diferite în raport cu normele derogatorii cuprinse în legislația în vigoare cu referire la domeniul special de reglementare respectiv;

- *alin.(5)* sintagma "Inspectoratului Serviciul Fiscal de Stat" se va substitui cu sintagma "Serviciului Fiscal de Stat".

8. *La art.23 alin.(3)* textul "banca este obligată să nu se angajeze în activități" urmează a fi revăzut sub aspect redacțional - banca nu este în drept să desfășoare activități.

9. *La art.38* normele de reglementare urmează a fi revăzute sub aspect redacțional în vederea atribuirii unui conținut clar concis și fără echivoc. Modificarea caracterului descriptiv și permisiv al normelor propuse este impusă prin raportarea acestora la alte articole din proiect ce impun în mod imperativ respectarea cerințelor și criteriilor stabilite prin norme juridice cuprinse în *actele normative adoptate în aplicarea prezentei legi* (a se vedea art.59, art 95 alin.(3), art.99 alin.(1), art.101 din proiect).

La alin.(3) norma de reglementare se va examina suplimentar în raport cu art.101 pentru a exclude tălmăcirile diferite. Aspectul de reglementare a unor principii, criterii tehnice și alte elemente prin acte normative subordonate legii este discutabil, mai cu seamă în cazul în care alte criterii sunt reglementate expres în textul legii. Considerăm necesară o ordonare a normelor de reglementare a principiilor și criteriilor avute în vedere în așa mod, ca să fie clar, accesibil și expres caracterul acestora, ordinea și competența de adoptare, în vederea asigurării respectării lor.

10. *La art.39* ce conține reglementări privind politica de remunerare, menționăm necesitatea de concretizare a principiilor și elementelor variabile ale remunerației avute în vedere, reieșind din prevederile art.94 a Directivei 2013/36/UE și ținând cont de faptul transpunerii parțiale a Directivei menționate. Aceasta va exclude riscurile de invocare a nerespectării principiului de adoptare a normelor juridice primare (în special a celor de restricție) doar prin lege de către autoritatea legislativă, precum și de nerespectare a principiului previzibilității și accesibilității normei juridice. Or, în cazul necesității de interpretare a normei din lege, argumentul privind respectarea parțială a unor norme din Directivă prin adoptarea unor acte de către BNM, sau trimiterea la un articol din Directivă în procesul de aplicare, nu va avea valoare juridică.

11. *La art.93*, se vor concretiza textele "medii de publicare" și "listarea pe o piață reglementată", fiind propuse soluții de redactare specifice legislației naționale în vigoare.

12. *La art.127 alin.(1)*, se va explica și concretiza suplimentar modul de aplicare în raport cu prevederile art.36 din Legea nr.548/1995, pentru a exclude tălmăcirile diferite și contradictorii. Deși normele art.126 alin.(7) și art.127 alin.(2) conțin reglementări privind neaplicarea unor norme ale Legii nr.548/1995, procedura de aplicare a reglementărilor din proiect, în contextul dat, nu este clară.

Din normele art.126 alin.(7) rezultă că miniștrii responsabili de problemele economice și financiare *nu pot* asista la ședințele Consiliului de supraveghere și ale Comitetului executiv. Iar din art.127 alin.(2) rezultă că, *în cadrul procedurii de supraveghere prudentială BNM* nu este obligată să respecte prevederile art.36 din

Legea nr.548/1995, adică *nu păstrează secretul profesional în cadrul schimbului de informații*.

Înțelegerea corectă a normelor art.126 și art.127 se impune și în vederea aplicării corecte a articolelor din Capitolul III, care conțin norme de trimitere la acestea.

13. La art.129 alin.(3), art.131 alin.(1) lit.a), art.134, se va asigura utilizarea unei terminologii constante și uniforme cu referire la *serviciile sistemelor de compensare și decontare*. Totodată, se va defini noțiunea de "*case de compensare*" în sensul art.134.

14. La art.138 alin.(1) și alin.(2) sub aspect *redacțional* se va concretiza normele de referire la măsurile *de supraveghere*.

Urmează a se explica caracterul și natura juridică a normelor de reglementare a *măsurilor sancționatoare* și a *sancțiunilor* prevăzute la art.141 și art.142, a concordanței acestora cu cadrul juridic existent și cu garanțiile constituționale.

De asemenea, urmează a se concretiza care sunt subiecții cărora le poate fi imputată o *faptă sancționabilă (încălcarea)*, deoarece sintagma *persoanele responsabile*, utilizată la art.138 alin.(1) nu permite determinarea exactă a cercului de subiecți și poate duce la tălmăciri diferite.

La art.138 *normele alin.(2)* referitoare la modalitățile de exercitare a competențelor de supraveghere și de aplicare a sancțiunilor și a măsurilor de sancționare ale BNM urmează a fi concretizate și supuse unei examinări suplimentare ținând cont de prevederile legislației în vigoare și întru evitarea unor tălmăciri diferite și contradictorii. Astfel, din conținutul părții dispozitive ale alin.(2) rezultă că oricare modalitate poate fi aplicată oricărei din competențele menționate supra.

Considerăm că este discutabilă, inclusiv sub aspectul constituționalității, posibilitatea de delegare a funcției de supraveghere unei alte autorități, sau sesizarea autorității judecătorești competente la aplicarea măsurii de supraveghere sau a măsurii sancționatorii, care rezultă din redacția normei menționate.

Totodată, se impune necesitatea specificării în mod expres, cu utilizarea normelor de trimitere, a *modului* de exercitare a competențelor prevăzute în proiect.

Cît privește colaborarea și delegarea de competențe dintre diferite autorități ale administrației publice, se va ține cont de prevederile Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98/2012, conform art.2 alin.(2) al acesteia.

Menționăm că, potrivit art.27 lit.h) din Legea nr.98/2012, în exercitarea atribuțiilor lor, ministerul și altă autoritate administrativă centrală dispune de dreptul să delege, în caz de necesitate, în mod discreționar, unele funcții sau atribuții autorităților administrative și serviciilor publice desconcentrate din subordine, precum și instituțiilor publice în care ele au calitatea de fondator, dacă aceasta nu contravine legislației.

Potrivit art.6 din Legea menționată, pentru soluționarea chestiunilor care, potrivit naturii lor și/sau conform însărcinării Guvernului, necesită o interacțiune mai strînsă, colaborarea dintre ministere și alte autorități administrative centrale se realizează, în caz de necesitate, prin încheierea acordurilor interinstituționale de

colaborare. Conflictele de competență și disensiunile apărute în cadrul relațiilor dintre ministere și alte autorități administrative centrale se examinează și se soluționează în modul stabilit în Regulamentul Guvernului.

15. Cu referire la sancțiunile și măsurile sancționatoare prevăzute la *art.141* și *art.142*, acestea urmează a fi corelate cu prevederile Codului contravențional și ale Codului Penal ale Republicii Moldova.

Fără a diminua importanța și necesitatea stabilirii unor *sancțiuni* drastice în sensul încălcărilor prevăzute în proiect, considerăm necesară examinarea suplimentară a acestora sub aspect conceptual, pornind de la oportunitatea abilitării BNM cu competențele autorității judecătorești de determinare a gradului de vinovăție a persoanei și de aplicare a unor pedepse cu caracter penal, în formă de amendă mărimea căreia depășește limitele prevăzute la *art.62* din Codul penal (*100 milioane lei*, sumă egală cu mărimea capitalului inițial al băncii conform *art.9* alin.(1)) sau de sancțiune ce prevede privarea persoanei de dreptul de a ocupa anumite funcții (10 ani). În acest sens, este necesară efectuarea expertizei juridice suplimentare cu solicitarea opiniei autorităților competente.

Considerăm că, în redacția propusă, acestea riscă a fi declarate neconstituționale în raport cu mărimea sancțiunilor stabilite, aplicarea cărora ține de competența instanței de judecată, cu asigurarea respectării drepturilor constituționale privind prezumția nevinovăției, privind accesul la justiție, dreptul la apărare, înfăptuirea justiției doar de către instanțele judecătorești în cadrul unui proces judiciar echitabil.

16. La *art.141* alin.(5), norma de reglementare prevede că *sancțiunile și măsurile sancționatoare se aplică persoanelor cărora le poate fi imputată fapta*, întrucât aceasta nu s-ar fi produs dacă persoanele respective și-ar fi exercitat în mod corespunzător responsabilitățile care decurg din îndatoririle lor stabilite conform legislației, actelor normative emise în aplicarea prezentei legi și cadrului intern de administrare *ori, după caz, persoanelor în privința cărora Banca Națională a Moldovei constată că acestea nu acționează în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase și/sau că nu mai corespund cerințelor de reputație și competență adecvată naturii, extinderii și complexității activității băncii și responsabilităților încredințate*.

Curtea Constituțională cu referire la practica CEDO a reținut prin Hotărârea nr.7/2015 precum că, prezumția nevinovăției este aplicabilă nu doar în procedurile penale, ci și în cazurile în care instanțele naționale au trebuit să se pronunțe cu privire la vinovăție. Scopul acestei prezumții este să împiedice emiterea oricăror opinii potrivit cărora reclamantul ar fi vinovat, înainte ca acesta să fie condamnat conform legii. Este suficient ca, în lipsa unor temeuri concrete și a unei hotărâri definitive a unei instanțe, să existe o asemenea opinie care ar sugera că autoritatea publică îl privește pe reclamant ca fiind vinovat (a se vedea cauzele *Allenet de Ribemont v. Franța* din 10 februarie 1995, §41, și *Minelli v. Elveția* din 25 martie 1983, §28).

17. La art.142, este de menționat, că din normele art.140-143 nu rezultă în mod expres sancțiunea sau măsura sancționatorie aplicată pentru fiecare faptă sancționabilă (încălcare). Norma alin.(2) a art.140 necesită a fi explicată suplimentar și concretizată pentru a exclude tălmăcirile diferite, în special, sintagma ”și în cazurile în care se constată că orice persoană se face vinovată de următoarele fapte:”.

Faptul dat, conduce la riscul de interpretare abuzivă și discreționară din partea autorității împuternicite cu dreptul de aplicare a oricărei sancțiuni sau a măsurii sancționatorii prevăzute la art.141.

Mai mult decât atât, reglementările din proiect urmează a fi aplicate separat celor stabilite de Codul penal și de Codul contravențional, riscând a fi aplicate două sancțiuni diferite pentru aceeași faptă.

La examinarea aspectelor invocate supra (inclusiv referitor la art.141 alin.(1) lit.f)) se va ține cont de Hotărârea Curții Constituționale nr.12/2015, la pct.48 al căreia Curtea a subliniat că *dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă* derivă din art.21 din Constituție, conform căruia: “Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”. Din conținutul normei constituționale se deduc trei principii: prezumția nevinovăției, caracterul public al procedurilor penale și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. În contextul celor enunțate, Curtea a reținut că principiul statuat de art.21 din Constituție – asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar – pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă.

18. La art.148 alin.(2) lit.f), considerăm că norma de dispoziție prevăzută cu scopul asigurării punerii în aplicare a legii noi, urmează să asigure aplicabilitatea acesteia din data intrării în vigoare a legii, dar nu peste 5 luni.

19. La art.149, atenționăm asupra faptului că proiectul de lege nu prevede *abrogarea expresă a Legii instituțiilor financiare nr.550/1995*. Aspectul reglementării unei dispoziții finale corespunzătoare urmează a fi examinat la definitivarea proiectului de lege.

Proiectul de lege poate fi înaintat spre examinare în Parlament, ținând cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz. Determinarea oportunității proiectului de lege ține de competența exclusivă a Parlamentului.

Ex. I. Gălușcă
Tel.820-579

Șef Direcție Generală
Ion CREANGĂ